

Fattigvårdsförordningen från 1871

Originalet finns inscannat på <http://runeberg.org/njtfattig/>.

Jag har inte lagt när gôrmycke jobb på att få avskriften exakt rätt, så det finns säkert en del fel. Beklagat detta. (Om du tycker att det är för dåligt, så kan du ju gå in och göra en egen avskrift åse va lätt det är ...)

Molkom mars 2014

© nilsallan@hotmail.com

Kongl. Maj:ts nådiga Förordning den 9 Juni 1871, angående Fattigvården, med de ändringar, som sedan den tiden skett.

Vi Carl etc. göre veterligt: att, sedan Vi till innevarande års Riksdag i nåder öfverlämnat förslag till ny förordning angående fattigvården, på det att Riksdagen i fråga om de delar af förslaget, hvilka vore till kommunallag att hänföra eller anginge statens skyldighet i vissa fall att bekosta fattigvård, måtte, jämlikt 57 § Regeringsformen, fatta beslut samt jämväl öfver förslaget i öfrigt afgifva underdånigt yttrande, och Riksdagen för sin del antagit samma förslag med några därvid uppgifna förändringar; så hafve Vi funnit godt att, med upphäfvande af Förordningen den 13 Juli 1853 angående fattigvården i riket samt af öfriga föreskrifter, som äro stridande mot nedan meddelade stadganden, förordna som följer:

I. Allmänna bestämmelser.

1 §. Befinnes minderårig eller den, som i följd af ålderdom, kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller lyte är oförmögen att genom arbete förvärfva hvad till lifvets uppehållande oundgängligen erfordras, sakna egna medel samt underhåll och vård af annan; då skall nödtorftig fattigvård honom lämnas.

Med minderårig förstås i denna förordning den, som yngre är än femton år.

2 §. För beviljande af fattigvård i andra fall än dem hvilka i 1 § omförmälas, äger fattigvårdssamhälle bestämma de grunder, som böra af samhällets fattigvårdsstyrelse iakttagas. Har sådant bestämmande ej skett, ankommer på styrelsen att meddela fattigvård i den mån styrelsen pröfvar nödigt.

3 §. Enhvar, som är arbetsför, skall utan fattigvårdssamhälles betungande försörja sig själf och sina minderåriga barn, så ock arbetsför man sin hustru; åliggande i öfrigt föräldrar och barn att i mån af behof, å ena, och förmåga, å andra sidan, hvarandra försörja.

4 §. För försörjning af statfolk samt fabriks-, handtverks-, bruks- eller grufv arbetare äfvensom af deras hustrur och hemmavarande minderåriga barn skall, under den tid arbetsaftalet gäller, husbonde

ansvara, så att de ej falla fattigvården till last.

5 §. För öfrigt skall, där särskilda stadganden om fattigvård äro meddelade, såsom i fråga om understöd till fattigt barn i skolåldern, eller till den, som från allmän arbetsanstalt eller fängelse frigifves, eller om kostnadsfri vård å lasarett af medellösat inom lasarettets distrikt insjuknade personer, som tillhöra annat lasarettets distrikt, gälla hvad sålunda är stadgadt.

II. Om fattigvårdssamhälle.

6 §. 1. Hvarje socken å landet samt hvarje stad eller köping, som har egen kommunalförvaltning, utgör för sig ett fattigvårdssamhälle.

2. Hafva två eller flera socknar å landet eller lands- och stadskommun gemensam kommunalförvaltning, skola de ock samfäldt såsom ett fattigvårdssamhälle anses.

3. Särskilda fattigvårdssamhällen må ock kunna förena sig om bildande af gemensam arbetsanstalt eller om annan gemensam åtgärd för fattigvård; dock skall, då fråga är om inrättande af tvångsarbeitsanstalt, anmälan därom göras hos Konungens Befallningshafvande, som har att ärendet jämte eget yttrande till Kongl. Maj :ts pröfning Öfverlämna.

7 §. Fattigvårdssamhälles beslutanderätt utöfvas å landet vid kommunalstämma eller, där kommunalfullmäktige äro utsedde, af desse, samt i stad å allmän rådstuga eller af stadsfullmäktige, där sådana finnas. Verkställighet och förvaltning tillkomma fattigvårdsstyrelse, på sätt här nedan bestämmes.

8 §. 1. Fattigvårdssamhälle å landet äger rätt att i afseende å fattigvården i dess helhet eller viss del däraf fördela sig i rotar med åliggande för hvarje rote att besörja sin fattigvård; gällande dock, såsom grundvillkor för sådan fördelning, ej allenast att den inom samhället då för handen varande fattigvårdstungan så jämnt som möjligt utskiftas samt att, därest antagligt är, att en eller annan rote till följd af särskildt förhållande kommer att i framtiden tillskyndas jämförelsevis större fattigvårdstunga, därefter lämpadt årligt bidrag af samhället lämnas till sådan rotes enskilda fattigvård, utan äfven att, om, sedan fördelningen kommit till stånd, någon rote skulle till följd af inträffande särskilda omständigheter, de där icke af rotens åtgörande berott, drabbas af alltför tryckande fattigvårdstunga, samhället lämnar roten det understöd, som, därest öfverenskommelse icke kan träffas, Konungens

Befallningshafvande skäligt pröfvar.

2. Fråga om fattigvårdssamhälles fördelning i rotar må endast vid ordinarie kommunalstämma (Vid någon af kommunalstämmorna i Mars, Oktober eller December månader.) till behandling förekomma, och erfordras för beslut om sådan fördelnings införande två tredjedelar närvarandes röster efter röstvärdet; börande i beslutet noggrant upptagas de särskilda villkoren för fördelningen jämte bestämmelser; *dels* huru frågor om rotes fattigvårdsangelägenheter skola behandlas och afgöras, *dels* huru bidrag till så väl rotarnas enskilda som äfven samhällets gemensamma fattigvård skola utgöras, *dels* huru redovisning för rotes fattigvårdsförvaltning skall afgifvas, och *dels* i hvilken mån de grunder, som, enligt hvad här nedan om hemortsrätt stadgas, gälla i afseende på visst fattigvårdssamhälles skyldighet att bekosta fattigvård, skola tillämpas i fråga om enahanda skyldighet för rote. Är beslut om rotefördelning sålunda fattadt, skall frågan dock hvila till nästa ordinarie kommunalstämma. Blifver vid denna stämma beslutet med förenämnda röstöfvervikt förnyadt, skall det öfverlämnas till pröfning af Konungens Befallningshafvande, som detsamma antingen oförändradt fastställer eller af skäl, som skola anföras, ogillar.

3. Har Konungens Befallningshafvande fastställt beslut om fattigvårdssamhälles fördelning i rotar, fortfar den fördelning, till dess annorlunda bestämmes, dock minst fem år; och må förslag om upphäfvande eller förändring daraf ej väckas förrän under femte året, sedan fördelningen trädde i verkställighet. Förslag om rotefördelnings upphäfvande pröfvas vid ordinarie, och gäller såsom beslut den mening, hvilken fertalet af de närvarande efter röstvärdet bifaller. Beslutet underställas Konungens Befallningshafvandes och äger, där beslut om rotefördelnings bibehållande blifvit fastställt, fördelningen fortfarande bestånd under lika lång tid, som här ofvan är nämnd. I fråga åter om förändring af rotefördelning iakttages, hvad om införande af sådan är stadgad.

4. Där fördelning i rotar kommit till stånd, ansvarar icke desto mindre fattigvårdssamhället för fullgörandet af rotarnas skyldighet att lämna fattigvård, dock mot godtgörelse af rote, som vederbör.

9 §.1. På hvarje fattigvårdssamhälle ankommer att i öfverensstämmelse med denna förordning ordna sin fattigvård på sätt efter ortens särskilda förhållanden

lämpligast finnes, dock så att bettlande må förekommas; börande fattigvårdssamhälle låta sig angeläget vara att bilda arbetsanstalt för dem, som stå under fattigvårdsstyrelses husbondevälde, samt verka därför, att genom inrättande af spar- och nödhjälpskassor eller medelst andra tjänliga åtgärder framtida fattigvårdsbehof i möjlig mån förebygges.

2. Vill fattigvårdssamhälle enskildt för sig inrätta tvångsarbetsanstalt, gäller hvad om behandling af sådan fråga är i 6 § 3 mom. stadgadt.

3. De bestämmelser angående fattigvårdens ordnande och handhavande, hvilka fattigvårdssamhälle finner erforderliga, skola upptagas i reglemente, som, efter det fattigvårdsstyrelsen därtill afgifvit förslag, af samhället fastställles; Konungens Befallningshafvande likväl obetaget att pröfva lagligheten af sådan bestämmelse, då fråga om tillämpning däraf förekommer.

III. Om fattigvårdsstyrelse.

10 §. 1. I hvarje fattigvårdssamhälle skall finnas en fattigvårdsstyrelse, hvilken å landet, där ej samhället annorlunda förordnar, utgöres af kommunalnämnden.

2. Är fattigvårdssamhälle fördeladt i rotar, skall jämväl finnas en fattigvårdsföreståndare inom hvarje rote; ankommande på rote att bestämma, huruvida dess fattigvårdsangelägenheter skola af särskild styrelse handhafvas.

3. Kyrkoherden, eller den hans ställe företräder, är berättigad att i de inom pastoratet för fattigvårds handhavande utsedda styrelsers förhandlingar och beslut deltaga.

11 § Den, som vill söka fattigvård, äger att anmäla sig hos ordföranden i fattigvårdsstyrelsen i det fattigvårdssamhälle, inom hvilket han vistas, eller hos kyrkoherden eller annan ledamot i samma styrelse eller tillsyningsman, som i 39 § omförmäles, eller den person, styrelsen kan hafva utsett att sådan anmälan emottaga, samt inom rote hos fattigvårdsföreståndaren. Anmälan om behof af fattigvård må ock göras hos polismyndighet eller dess underlydande betjante, som, där omständigheterna synas påkalla åtgärd af fattigvårdsstyrelsen, densamma därom underrättar.

12 §. 1. Fattigvårdsstyrelsen, som har att behandla frågor om beviljande af sökt fattigvård, åligger att göra sig noga underrättad om sökandens lefnadsförhållanden och behof samt efter förekommande omständigheter bestämma, om och i hvilken mån fattigvård honom lämnas må; hörande därvid iakttagas, att barn, om hvilket fattigvårdsstyrelse föranlåtes att taga vård, varder ej allenast försedt med uppehälle och stadig bostad, utan äfven kristligen uppfostradt och undervisadt.

2. I fråga om fattigvård enligt 1 § må åtskillnad icke göras, om den nödstälde tillhör det fattigvårdssamhälle, där han söker fattigvård, eller icke.

13 §. 1. Fattigvårdsstyrelse åligger vidare:

1) att hålla förteckning öfver dem, som åtnjuta fattigvård ;

2) öfver dem hafva tillsyn samt vaka däröfver, att beviljad understöd behörigen användes, och att de, som af styrelsen emottagit barn eller andra till försörjning, fullgöra sina skyldigheter; börande för sådant ändamål, där det lämpligen ske kan, fattigvårdssamhället fördelas i distrikt, hvardera stående under närmaste uppsikt af en ledamot af fattigvårdsstyrelsen;

3) allt öfrigt, som till fattigvården hör, besörja i enlighet med denna förordning och de särskilda bestämmelser, som af fattigvårdssamhället meddelas;

4) hvarje år aflämna utgifts- och inkomstförslag för nästföljande året, föra räkning öfver medel, hvilka styrelsen har om händer, samt för sin förvaltning lämna redovisning, allt i öfverensstämmelse med kommunallagarne; och

5) angående fattigvården afgifva statistisk redogörelse jämlikt de föreskrifter Kongl. Maj:t låter utfärda.

14 §. 1. Är fattigvårdssamhälle fördeladt i rotar, skall fattigvårdsstyrelsen ej allenast hålla tillsyn däröfver, att de särskilda rotarne fullgöra hvad dem i afseende å fattigvård i allmänhet åligger, utan ock, där i visst fall fattigvård, som enligt 1 § erfordras, af roten underlåtes, och rättelse ej genast efter tillsägelse af fattigvårdsstyrelsen följer, lämna den behöfvande nödig fattigvård och vidare förfara såsom i 29 § sägs. Enahanda tillsyn och förfarande åligger styrelsen i afseende å fattigvård, hvilken enskild person enligt 34 § sig åtagit.

2. Uppstår tvist mellan särskilda, till samma fattigvårdssamhälle hörande rotar angående skyldighet att bekosta fattigvård för viss person, tillkommer samhällets fattigvårdsstyrelse att tvisten afgöra.

15 § 1. Där kommunalnämnd ej utgör fattigvårdsstyrelse, utser fattigvårdssamhälle på landet ledamöter i sådan styrelse, män eller kvinnor, till det antal, som med hänsikt till samhällets vidd och folkmängd erfordras, dock ej mindre än tre; och skola, då val af ledamöter anställs, jämväl utses suppleanter i styrelsen till halfva antalet af ledamöterna, eller, om dessas antal ej är jämnt, till det antal, som är närmast Öfver hälften.

2. I stad utses ledamöter i fattigvårdsstyrelse, män eller kvinnor, till det antal, fattigvårdssamhället finner skäligt bestämma, dock ej mindre än fem.

3. I afseende å ledamots och suppleants tjänstgöringstid och afgang samt rättighet att uppdraget sig afsäga, äfvensom beträffande uteblifvande från sammanträde utan förfall iakttages å landet hvad om ledamot eller suppleant i kommunalnämnd, och i stad hvad om stadsfullmäktig gäller. (För uteblifvande utan giltigt, förfall två kronors böter.) Kvinna, som blifvit till ledamot eller suppleant utsedd, är likväl berättigad att när som helst afsäga sig uppdraget.

4. Är fattigvårdssamhälle i rotar fördeladt, utser hvarje rote sin fattigvårdsföreståndare äfvensom, där rote bestämt, att särskild styrelse för dess fattigvårdsangelägenheter skall finnas, två eller flere af rotens medlemmar att jämte fattigvårdsföreståndaren sådan styrelse utgöra. Kongl. Förordn. d. 22 Mars 1889.

16 §. 1. I fattigvårdssamhälle, hvarest särskild fattigvårdsstyrelse är tillsatt, utser samhället bland styrelsens ledamöter ordförande och vice ordförande att tjänstgöra för den tid, de äro till ledamöter valde.

2. Äro både ordförande och vice ordförande hindrade att styrelsens sammanträde bevista, utser styrelsen inom sig ordförande för tillfället.

3. Till Konungens Befallningshafvande skall ofördröjligen insändas uppgift på den persons namn och bostad, som blifvit vald till ordförande i fattigvårdsstyrelse; och låter Konungens Befallningshafvande därom i länskungörelse meddela underrättelse.

4. I styrelse för rotes fattigvårds angelägenheter är fattigvårdsföreståndaren ordförande.

17 §. 1. Fattigvårdsstyrelse sammanträder å det ställe och på de tider, styrelsen bestämmer, och dessutom så ofta ordföranden finner nödigt, eller då minst halfva antalet af styrelsens ledamöter därom gör framställning; börande å landet underrättelse om blifvande sammanträde offentligen kungöras, därest ej fråga är om ärende, som fordrar skyndsammare handläggning, än att sådant kan medhinnas.

2. Ärende må icke hos fattigvårdsstyrelse till afgörande företagas, så vida ej flere ledamöter än hälften af hela antalet äro tillstädes, och bör, där ledamöterna endast äro tre, hela antalet tillstädesvara.

3. Omröstning till beslut sker öppet, och tillkommer hvarje röstande en röst. Äro rösterna å båda sidor lika delade, gäller den mening ordföranden biträder. Val skall, där så äskas, förrättas med slutna sedlar, och skiljer lotten mellan lika röstetal.

18 §. 1. Ordförande i fattigvårdsstyrelse på landet skall vid sammanträde föra eller på eget ansvar låta föra protokoll, upptagande styrelsens beslut med skälen därtill. Han ombesörjer skriftväxlingen, emottager till styrelsen ankommande skrivelser och gjorda framställningar, ansvarar för räkenskapernas ordentliga förande, vårdar styrelsens handlingar och håller öfver dem register, allt utan annan ersättning än den godtgörelse, som för skrifmaterialier, postporto samt skrifnings- och räkenskapsbesvär af fattigvårdssamhället anslås; ägande ordföranden att för nämnda göromål antaga erforderliga biträden samt, när han finner skäligt, dem entlediga.

2. Hvad här är sagdt gäller ock för ordförande i fattigvårdsstyrelse i stad, så framt ej af allmän rådstuga eller stadsfullmäktige, där sådana finnas, annorlunda beslutes.

19 §. Hvarje ledamot i fattigvårdsstyrelse ansvarar gemensamt med de öfrige för de medel, styrelsen under sin förvaltning haft, äfvensom för de säkerhetshandlingar, mot hvilkas antaglighet han ej till protokollet gjort anmärkning. Denna ansvarighet fortfar till dess förvaltningen blifvit godkänd af fattigvårdssamhället eller, om klander anställes, af vederbörlig domstol, eller ock till dess natt och år efter räkenskapernas aflämnande förflutit, utan att klander i laga ordning blifvit anställdt.

20 §. Fattigvårdsföreståndare äfvensom rotestyrelse skall ställa sig till efterrättelse, ej mindre hvad här ofvan om åliggande för fattigvårdsstyrelse och dess ordförande sagdt är och i afseende på rotens fattigvård finnes tillämpligt, än ock de särskilda föreskrifter, hvilka beslutet om rotefördelningen innehåller eller roten meddelar.

21 §. De föreskrifter, som i 10, 14, 15, 16, 17, 18, 19 och 20 §§ äro meddelade, gälla ej för Stockholms stad, utan tjäna angående de ämnen, som i dessa §§ afses, förordningen angående kommunalstyrelse i Stockholm samt den för Stockholms fattigvårdssnämnd gällande instruktion till efterrättelse.

IV. Om hemortsrätt samt om ersättning för lämnad fattigvård.

22 § I fråga om fattigvård skall svensk medborgare, för hvilken behof däraf uppstår, anses, med nedan stadgade undantag, hafva hemortsrätt i det fattigvårdssamhälle, hvarest han senast författningsenligt blifvit eller bort mantalsskrifvas.

23 §. Den, som fyllt sextio år, behåller därefter den hemortsrätt han då ägde.

24 §. 1. Hustrun har, oberoende af sin ålder, hemortsrätt som mannen. Varder äktenskapet genom mannens död eller eljest upplöst, behåller hustrun den hemortsrätt, hon under äktenskapet senast ägde, till dess annan henne tillkommer.

2. Äkta barn, som är minderårigt, har faderns eller, där han är död och modern lefver, moderns hemortsrätt, men, om båda föräldrarne äro döda, den hemortsrätt, hvilken den sist avlidne ägde.

3. Oäkta minderårigt barn har samma hemortsrätt som modern eller, om hon är död, hon ägde.

4. Vid den hemortsrätt barn äger, då det fyller femton år, bibehålles det till dess det själf annan erhåller.

25 §. Har någon för sig, hustru eller minderårigt barn kommit i behof af fattigvård enligt 1 § under det första kalenderår, för hvilket han, till följd af inflyttning, blifvit eller bort blifva mantalsskrifven inom visst fattigvårdssamhälle, eller har den, som med afseende å tilltänkt inflyttning mantalsskrifvits inom visst fattigvårdssambälle,

dit ej inflyttat, anses han icke hafva hemorts rätt i det fattigvårdssamhälle, inom hvilket han sålunda blifvit eller bort blifva mantalsskrifven, utan behåller han den hemorts rätt, han näst därförut ägde.

Detsamma gäller, där någon under det första kalenderår, för hvilket han till följd af inflyttning blifvit eller bort blifva mantalsskrifven inom visst fattigvårdssamhälle, eller under det näst förut gående året för sig, hustru eller minderårigt barn af annat fattigvårdssamhälle åtnjutit fattigvård. Kongl. Förordn. d. 31 Dec. 1894.

26 §. För dem af krigsmanskapet eller af de vid kronans varf eller verkstäder anställda arbetare eller handverkare, hvilka endast till följd af tjänsten mantalsskrifvas å tjänstgöringsorten, gäller ej denna mantalsskrifning till bestämmande af deras hemorts rätt.

27 §. Fattigvårdssamhälles fördelning i rotar har icke i förhållande till annat samhälle inverkan på fråga om hemorts rätt eller däraf beroende ersättning för lämnad fattigvård.

28 §. Ej må någon för äfventyret af framtida fattigvårdstunga förmenas rätt att välja vistelseort.

29 §. 1. Fattigvårdssamhälle, som på grund af 1 § lämnat fattigvård åt någon, hvilken inom annat samhälle har hemorts rätt, är berättigadt att därför, äfvensom för begravningskostnad, om sådan erfordrats, af det senare samhället erhålla ersättning. För utbekommande däraf äger fattigvårdsstyrelsen, som meddelat fattigvården, att, med utlämnande af tillgängliga handlingar till upplysning om det fattigvårdssamhälle, där den nödstälde har hemorts rätt, samt med anmälan om de förhållanden, af hvilka fattigvården påkallats, och beskaffenheten däraf, inom en månad efter den dag, då fattigvården beviljades, anställa talan hos Konungens Befallningshafvande i länet. Försittes nämnda tid, skall all rätt till ersättning för fattigvård, som lämnas därefter och intill dess krafvet anhängiggöres, anses förfallen. Då ersättningstalan, hvarom nu är nämndt, blifvit väckt, förelägger Konungens Befallningshafvande, vid lämpligt äfventyr, fattigvårdsstyrelsen i det samhälle, mot hvilket talan föres, att inom viss kort tid med förklaring inkomma. Uppgifves den nödstälde hafva hemorts rätt inom fattigvårdssamhälle i annat län, öfverlämnas ärendet till handläggning af Konungens Befallningshafvande därstädes. Efter skriftväxlingens afslutande och sedan ytterligare utredning, där sådan erfordras, försiggått, afgöres målet af Konungens Befallningshafvande. Särskild

tvist emellan fattigvårdssamhällen om det belopp, hvartill ersättning för sådan fattigvård skäligen bör bestämmas, skall ock af Konungens Befallningshafvande afgöras.

2. Har fattigvårdssamhälle tillskyndats kostnad för fattigvård, som enligt 1 § lämnats någon, för hvars försörjning skyldeman eller annan enskild person eller rote bör ansvara, äger, i den mån fattigvårdsstyrelsen icke finner skäl till eftergift, samhället att af den, hvilken ansvarigheten åligger, åtnjuta ersättning för den lämnade fattigvården, så ock för begrafning, där sådan ägt rum. I fråga om utsökande af ersättning, som här omförmäles, gäller i tillämpliga delar hvad i 1 mom. om kraf mot visst fattigvårdssamhälle är stadgadt.

3. Är fattigvård enligt 1 § tilldelad någon, hvars hemorts rätt ej kan utrönas, eller den, som icke är svensk medborgare, och kan ej hos enskild person uttagas ersättning för den kostnad, som förorsakats af fattigvården eller af begrafning, om sådan ifrågakommit, erhåller vederbörande fattigvårdssamhälle gottgörelse af staten i den ordning, här nedan bestämmes.

30 §. 1. Då någon, som af ett fattigvårdssamhälle undfår fattigvård enligt 1 §, har hemorts rätt i annat fattigvårdssamhälle, äger fattigvårdsstyrelsen i det senare samhället begära hans hemsändande eller därom själf besörja, eller ock med begifvande af fattigvårdsstyrelsen i det samhälle, hvarest han vistas, låta honom där kvarblifva, i hvilket senare fall hans fattigvård besörjes af denna styrelse mot ersättning af det samhälle, där han har hemorts rätt. Vill denna fattigvårdsstyrelse ej medgifva hans kvarblifvande, är styrelsen berättigad att hemsända honom till det fattigvårdssamhälle, i hvilket han har hemorts rätt, och att af detta samhälle erhålla godtgörelse för den skäligen kostnad, som däraf föranledes; dock må hemsändande ej ske, innan fattigvårdsstyrelsen i sistnämnda samhälle lämnats tillfälle att därmed själf taga befattning, och ej heller äga rum, så framt den, hvars hemsändande är i fråga, skulle däraf lida till sin hälsa, eller fattigvården endast är tillfällig.

2. Hvad i 29 § 2 och 3 mom. är stadgadt om ersättning för fattigvård åt dem, som där nämnde äro, gäller ock om godtgörelse af kostnad för deras hemsändande.

31 §. 1. Befinnes någon af manskapet vid värfvad trupp inom arméen eller vid annan afdelning af sjöförsvaret än båtsmanshållet, eller någon vid kronans varf eller verkstad anställd arbetare eller handtverkare inom ett år efter afskedstagandet vara af ålderdom eller ock af

kroppss- eller sinnessjukdom, vanförhet eller lyte, som under tjänstetiden ådragits, försatt i så nödställd belägenhet, att fattigvård enligt 1 § honom lämnas, ersättes vederbörande fattigvårdssamhälle af staten ej mindre kostnaden för fattigvården, än äfven hemsändnings- eller begravningskostnad, där sådan ifrågakommit. Lag samma gäller, då fattigvård enligt 1 § lämnas hustru eller minderårigt barn, som däraf är i behof, under det mannen eller fadern i tjänst, som här är nämnd, kvarstår eller inom ett år efter hans under tjänstetiden inträffade död eller inom lika tid efter det han från tjänsten undfick afsked, i sistnämnda fall dock endast om mannen eller fadern, till följd af ofvan uppgifvet förhållande, enligt 1 § själf varit eller är i åtnjutande af fattigvård.

2. Har någon oafbrutet under minst fem år vistats utom fattigvårdssamhälle, hvarest han har hemortsrätt, och har samhället måst vidkännas kostnad till följd af fattigvård, hemsändning eller begrafning, som erfordrats för honom själf eller för hans minderåriga barn eller hustru, de där jämväl under nämnda tid utom samhället oafbrutet vistats; må samhället, så framt det är af fattigvård synnerligen betungadt, eller ock den eller de personer, hvilka, enligt hvad ofvan sägs, varit borta från samhället, under samma tid oafbrutet vistats utom riket, kunna erhålla understöd af staten, i den mån för sådant ändamål anslagna medel lämna tillgång och Kongl. Maj:t pröfvar skäligt. Kongl. Förordn. d. 13 Juli 1887.

32 §. 1. Ersättning eller understöd af staten enligt 29, 30 och 31 §§ sökes af vederbörande fattigvårdsstyrelse hos Konungens Befallningshafvande för hvarje år inom Januari månads utgång det påföljande året; och åligger Konungens Befallningshafvande att granska de ansökningar, som inkommit, och före den 15 nästföljande Mars dem jämte eget utlåtande till Kongl. Maj:t insända.

Har fattigvård enligt 1 § lämnats åt någon, som icke är svensk eller norsk medborgare, och åstundar härför ersättning af staten, skall fattigvårdsstyrelsen dessutom, med öfverlämnande af tillgängliga handlingar, helst i hufvudskrift, rörande den nödställdes person, födelseort och hemortsrätt jämte de öfriga upplysningar, hvilka genom förhör med honom eller annorledes kunna erhållas angående berörda omständigheter och den tid, som förflutit, sedan han lämnade sitt hemland, inom en månad efter den dag, då fattigvården beviljades, hos Konungens Befallningshafvande göra framställning om den ifrågavarande personens hemsändande. Försittes nyssnämnda tid, skall rätt till ersättning för fattigvård, som lämnas därefter och intill

dess framställningen göres, anses förfallen. I fall, där det icke enligt särskilda bestämmelser tillkommer Konungens Befallningshafvande att afgöra hemsändningsfrågan, skall densamma underställas Kongl.Maj:t:s pröfning. Kongl. Förordn. d. 16 Nov. 1889.

2. Angående behandling af frågor om ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lämnas nödstälde från det andra riket, gäller hvad särskildt stadgas. (Se sid. 59 o. f.)

V. Om bidrag till fattigvården.

33 §. Där afkastningen af fattigvårdssamhälles för fattigvården afsedda fastigheter och kapital, inflytande bötesmedel, kollekter, frivilliga gåfvor och andra sådana inkomster icke äro tillräckliga för fattigvårdens bestridande, skall hvad där utöfver erfordras fyllas genom tillskott efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade. Kongl. Förordn. d. 1 Juni 883.

34 §. Idkas vid fabriks-, bruks- eller grufveegendom inom fattigvårdssamhälle å landet rörelse af den utsträckning, att därvid begagnas ett större antal arbetare, som utgöra egna matlag, eller har innehafvare af jord å landet i sin tjänst antagit statfolk eller å sina ägor upplåtit bostad eller plats därtill åt så kallade backstugusittare eller inhysesshjon, de där ock utgöra egna matlag; och finnes sådant för fattigvårdssamhället medföra väsentligt större tunga, än som motsvaras af de bidrag, hvilka enligt 33 § egendomsinnehafvaren skall lämna, är denne pliktig att därutöfver utgifva särskildt tillskott. Härom må öfverenskommelse emellan fattigvårdsstyrelsen och egendomsinnehafvaren träffas; men, där det ej sker, äger Konungens Befallningshafvande, på fattigvårdsstyrelsens yrkande, och efter det egendomsinnehafvaren blifvit hörd, att profva, huruvida denne bör till fattigvårdssamhället erlägga särskild årlig afgift, hvilken må bestämmas till högst tio riksdaler (kronor) för hvarje sådant matlag. Önskar egendomsinnehafvaren hellre åtaga sig enskild ansvarighet för den fattigvårdstunga, som af ifrågavarande matlag föränledes, är det honom tillåtet, så vida han därtill finnes vederhäftig, och åtnjuter han då befrielse från ej mindre nämnda särskilda afgift, än äfven hälften af den tillskottsafgift, hvarom i 33 § stadgas. Öfverenskommelse eller föreskrift, som här är nämnd, skall gälla för en tid af fem år; dock må, så vida fattigvårdssamhället och egendomsinnehafvaren därom åsämjas, öfverenskommelsen eller föreskriften före denna tids utgång

upphöra att tillämpas.

VI. Om fattigvårdssamhälles rätt mot dem, som åtnjuta fattigvård; så ock om bettlande.

35 §. 1. Fattigvårdsstyrelse tillkommer målsmans- och husbonderätt öfver den, som af fattigvårdssamhället åtnjuter full försörjning, hvilken ej blott tillfällig är, samt husbonderätt ej mindre öfver enhvar, som för sig åtnjuter annan fattigvård, än ock öfver den, hvars minderåriga barn eller hvars hustru enligt 1 § åtnjuter full försörjning, som ej är tillfällig; gällande den målsmans- och husbonderätt så länge fattigvården fortfar.

2. Om någon genom lättja eller liknöjdhet ådrager sitt minderåriga barn eller sin hustru sådan nöd, att fattigvård måste enligt 1 § någon af dem lämnas, skall han, äfven om fattigvården är tillfällig, stå under fattigvårdsstyrelsens husbondevälde, till dess den kostnad, fattigvårdssamhället tillskyndats, blifvit godtgjord. Till enahanda påföljd är den förfallen, hvars minderåriga barn, enligt hvad här nedan sägs, för bettlande anhålles och på fattigvårdssamhälles bekostnad hemsändes.

3. Den fattigvårdsstyrelse tillkommande husbonderätt må styrelsen å annan öfverlåta.

4. Skulle arbetsför person, som står under fattigvårdsstyrelsens husbondevälde och ej är minderårig, vägra att fullgöra arbete, som honom föresättes af styrelsen eller annan, å hvilken husbonderätten öfverlåtits, eller eljest visa tredska, själfsvåld, oordentlighet eller sturskhet, och rättar han sig ej efter styrelsens varning, må styrelsen, då hon aktar nödigt, om förhållandet göra anmälan hos Konungens Befallningshafvande. Visar åter annan, som står under fattigvårdsstyrelsens husbondevälde, tredska, själfsvåld, oordentlighet eller sturskhet, må, om han fyllt femton år, hans underhåll för någon tid minskas, och äger, om han yngre är, styrelsen låta honom lämpligen aga.

36 § 1. Fattigvårdssamhälle är berättigadt att af den egendom, som tillhör någon, då han kommer i åtnjutande af fattigvård, eller honom sedermera tillfaller, i den mån fattigvårdsstyrelsen icke finner skäl till eftergift, erhålla godtgörelse ej mindre för lämnad fattigvård än äfven för hemsändnings- eller begravningskostnad, när sådan i fråga kommit.

2. Varder enligt 1 § någon emottagen till full försörjning, som ej blott tillfällig är, skall allt, hvad han då äger, tillfalla det fattigvårdssamhälle, som bekostar fattigvården.

3. Arbetsförtjänst, som tillkommer någon den tid han står under fattigvårdsstyrelsens husbondevälde, må, antingen styrelsen begagnar hans arbetskraft eller tillåter honom själf däröfver förfoga, användas ej allenast till godtgörelse, hvarom i 1 mom. förmäles, utan ock till ersättning för fattigvård, hvilken enligt 1 § lämnats hans minderåriga barn eller hans hustru, äfvensom till gäldande af hvad han enligt 43 § 2 mom, kan kännas skyldig att utgifva för bettlande barns hemsändande.

37 §. Hvad i 35 och 36 §§ är sagdt om fattigvårdssamhälle och fattigvårdsstyrelse, gäller ock, där samhälle är i rotar fördeladt, för rote och fattigvårdsföreståndare eller rotestyrelse.

38 §. Hvar som med ord eller åtbörder begär allmosa af annan än den, hvilken enligt 11 § hör anmälan om behof af fattigvård emottaga, anses hafva bettlat.

39 §. 1. Inom hvarje fattigvårdssamhälle skall finnas behöfligt antal tillsyningsmän, hvilka böra anhålla bettlare och med dem anställa förhör samt i öfrigt förfara på sätt i 40 § föreskrifves.

2. Fattigvårdsstyrelse äger att tillsyningsman antaga och, då styrelsen så för godt finner, entlediga; och åtnjuter tillsyningsman för sitt bestyr den aflöning, fattigvårdssamhället efter förslag af fattigvårdsstyrelsen bestämmer.

40 §. Anser tillsyningsman anhållen bettlare, som fyllt femton år, vara i den nödsfallda belägenhet, att enligt 1 § fattigvård erfordras, skall tillsyningsmannen om förhållandet göra anmälan hos fattigvårdsstyrelsen för den åtgärd, som vederbör.

2. Bettlar någon efter fyllda femton år utan att vara i den nödställda belägenhet, att fattigvård enligt 1 § erfordras, må tillsyningsman, om bettlaren icke har sitt hemvist inom det fattigvårdssamhälle, där han anhålles, inställa honom, å landet, hos kronofogde eller länsman och, i stad, hos stadsfiskalen. Har åter anhållen bettlare sitt hemvist inom det fattigvårdssamhället, anmäler tillsyningsmannen förhållandet hos fattigvårdsstyrelsen, som, där fattigvård enligt 2 § anses icke böra i fråga komma, meddelar bettlaren varning eller ock låter inställa honom hos polistjänsteman som ofvan är nämndt.

Kongl. Förordn. d. 12 Juni 1885.

3. Anträffas minderårigt barn bettlande inom främmande fattigvårdssamhälle, bör tillsyningsmannen ombesörja barnets afförande till det fattigvårdssamhälle, hvarest barnet har hemortsrätt, eller, om den, hvilken vården om barnet åligger, har sitt hemvist inom annat fattigvårdssamhälle, till detta. Är ej då tillförlitligen känt, till hvilken ort barnet sålunda må kunna afföras, bör tillsyningsmannen öfverlämna det till fattigvårdsstyrelsen för erhållande under tiden af den fattigvård, som nödig pröfvas.

4. Bettlar minderårigt barn inom fattigvårdssamhälle, hvarest den, hvilken vården om barnet åligger, har sitt hemvist eller barnet har hemortsrätt, eller är barn till följd af bettlande hemsändt till sådant samhälle, bör tillsyningsman om förhållandet göra anmälan hos fattigvårdsstyrelsen, som lämnar barnet fattigvård, då sådan erfordras, eller, om behof däraf ej är för handen, och af omständigheterna ådagaläggas, att bettlandet ej skett på befallning eller med tillåtelse af föräldrar eller annan, hvilken vården om barnet åligger, varnar barnet samt uppmanar den, som om barnet har vård, att hålla noggrann tillsyn öfver detsamma. Varder, sådant oakadt, bettlandet förnyadt, gör tillsyningsman därom anmälan hos ortens polismyndighet, som då må förordna, att barnet af föräldrar eller annan, under hvars vård och lydnad det står, med aga hemma i huset rättas skall.

5. Har minderårigt barn bettlat på befallning eller med tillåtelse af föräldrar eller annan, som är skyldig att om barnet taga vård, må fattigvårdsstyrelse antingen varna den, som bettlandet befallt eller tillåtit, eller ock låta inställa honom, å landet, hos ortens kronofogde eller länsman och, i stad, hos stadsfiskalen. Kongl. Förordn. d. 12 Juni 1885.

41 §. 1. Inställes hos polistjänstemän någon, hvilken gjort sig skyldig till förseelse, som i 40 § 2 eller 5 mom. sägs, varde med honom förfaret på sätt i afseende å lösdrifvare är stadgadt i lagen angående lösdrifvares behandling.

2. Har någon gjort sig skyldig till förseelse, som i 35 § 4 mom. sägs, och varder förhållandet hos Konungens Befallningshafvande anmaldt, må, efter förhör inför Konungens Befallningshafvande eller enligt dess förordnande vid domstol i orten, Konungens Befallningshafvande ålägga honom tvångsarbete eller, då mildrande omständigheter förekomma, låta vid varning bero. Kongl. Förordn.

d. 12 Juni 1885.

42 §. Pröfvar Konungens Befallningshafvande skäligt ålägga den, som mot 35 § 4 mom. sig förbrutit, tvångsarbete, skall tiden därför bestämmas till minst en och högst sex månader; börande arbetet förrättas i allmän tvångsarbetsanstalt eller ock i sådan, under offentlig myndighets tillsyn ställd arbetsanstalt, som i 6 § 3 mom. eller 9 § 2 mom. omförmäles, där dess stadgar det medgifva. Finnes ej sådan arbetsanstalt, skall han hållas lika lång tid i länsfängelse eller kronohäkte till det arbete, som kan vara att tillgå. Kongl. Förordn. d. 12 Juni 1885.

43 §. 1. Hemsändes bettlare från fattigvårdssamhälle, hvarest han anhållits och enligt 1 § undfått fattigvård, gäller om ersättning för forslingskostnaden, hvad ofvan är stadgad i afseende på ersättning för hemsändande af den, hvilken kommit i åtnjutande af sådan fattigvård.

2. Har minderårigt barn blifvit för bettlande anhållet inom främmande fattigvårdssamhälle och därifrån af tillsyningsman hemsändt, skall den kostnad, som därvid af omständigheterna oundgängligen påkallats, gäldas af det fattigvårdssamhälle, hvarest barnet har hemortsrätt, dock med rättighet för samhället till ersättning af den, hvilken vården om barnet åligger; och utsökes ersättningen på sätt om kraf för lämnad fattigvård stadgas. Är sistnämnda samhälle fördeladt i rotar och hör barnet i fattigvårdshänseende till någon af dessa, skall roten godtgöra samhället hvad detsamma utgifvit, och äger roten samma rätt till ersättning, som här ofvan blifvit samhället lämnad.

3. Varder någon enligt 40 § 2 eller 5 mom. af fattigvårdsstyrelse hos polistjänstemän inställd, bestrides kostnaden därför af fattigvårdssamhället. Kongl. Förordn. den 12 Juni 1885.

4. Utom i de fall, som i 1, 2 och 3 mom. nämnda äro, skall all kostnad för bettlares forsling gäldas af staten.

44 § har upphört att gälla genom Kongl. Förordn. d. 12 Juni 1885.

45 §. Till förekommande af bettlande skola krono-och stadsbetjante själfve använda all uppmärksamhet samt, såvida på dem kan bero, lämna fattigvårdsstyrelse och tillsyningsman den handräckning, som påkallas.

VII. Om klagan i fattigvårdsärenden.

46 §. 1. Är någon missnöjd med fattigvårdsstyrelsens beslut, hvarigenom sökt fattigvård blifvit helt och hållet eller till någon del vägrad, må han hos styrelsens ordförande begära, att beslutet underställes fattigvårdssamhällets pröfning; och skall, då sådan begäran blifvit gjord, styrelsens ordförande ofördröjligen insända beslutet jämte de till saken hörande handlingar till kommunalstämmans, magistratens eller stadsfullmäktiges ordförande, hvilken det åligger att inför vederbörande anmäla ärendet så skyndsamt, som omständigheterna påkalla.

2. Vill fattigvårdssamhälle uppdraga pröfning, som i 1 mom. sägs, åt särskild nämnd, skall beslutet därom, hvilket jämväl bör innehålla föreskrifter angående nämndens sammansättning och verksamhet, anmälas hos Konungens Befallningshafvande, som detsamma antingen oförändradt fastställer eller på skäl, som skola anföras, ogillar. Har beslutet blifvit fastställt och särskild nämnd kommit till stånd, gäller om dess ordförande hvad angående kommunalstämmas, magistrats och stadsfullmäktiges ordförande i 1 mom. är föreskrifvet.

3. Öfver kommunalstämmas, kommunalfullmäktiges, allmän rådstugas, stadsfullmäktiges eller särskild nämnds beslut angående sökt fattigvård må besvär ej anföras i annat fall, än att klaganden tilltror sig kunna visa, att beslutet ej i laga ordning tillkommit; och gäller för sådan klagan, äfvensom för talans fullföljd mot annat af kommunalstämma, kommunalfullmäktige, allmän rådstuga eller stadsfullmäktige meddeladt beslut i fattigvårdsmål hvad i kommunallagarna sägs om besvär Öfver dessa myndigheters beslut i andra kommunens angelägenheter.

4. Genom hvad i denna § stadgadt blifvit är Konungens Befallningshafvande, som har till ämbetsplikt att vaka öfver fattigvårdens behöriga handhafvande, icke betaget att tillhålla det fattigvårdssamhälle, som underlåter lämna fattigvård, då sådan enligt 1 § för viss person erfordras, att sin skyldighet fullgöra.

47 §. Öfver fattigvårdsstyrelsens beslut, som enligt 46 § 1 mom. tillhör fattigvårdssamhällets pröfning och icke heller angår annan förvaltningsfråga, för hvars behandling fattigvårdsstyrelsen jämlikt de i denna förordning eller i kommunallagarna gifna föreskrifter är endast inför fattigvårdssamhället ansvarig, må besvär anföras hos

Konungens Befallningshafvande. Besvären ingifvas innan klockan tolf å trettionde dagen efter det klaganden af beslutet erhöill del, den dagen oräknad, då sådant skedde; och åligger klaganden att ej allenast vid besvären foga det öfverklagade beslutet och bevis om dagen, då beslutet delgafs, utan äfven inom fjorton dagar efter besvärstidens utgång till fattigvårdsstyrelsen utlämna diariibevis däröfver att han sig besvärat. Försummas något af hvad sålunda blifvit föreskrifvet, må beslutet gå i verkställighet.

48 §. 1. Fattigvårdssamhälle, som är missnöjdt med åtgärd, hvilken, på sätt i 46 § 4 mom. sägs, Konungens Befallningshafvande funnit nödigt besluta, må däröfver hos Kammarrätten anföra besvär, hvilka innan klockan tolf å trettionde dagen efter den, då klaganden af beslutet erhöill del, den dagen likväl oräknad, skola aflämnas till Konungens Befallningshafvande, som öfver besvären inforrar vederbörandes förklaring och, sedan den inkommit, till Kammarrätten insänder samtliga till målet hörande handlingar jämte eget utlåtande.

Lag samma gäller för fullföljd af klagan öfver Konungens Befallningshafvandes beslut i tvist mellan fattigvårdssamhällen, rotar eller enskilde i fråga om viss persons fattigvård eller hemorts rätt eller om ersättning för kostnad, som af hans fattigvård, hemsändande eller begrafning förorsakats. Är i detta fall beslutet meddeladt af Konungens Befallningshafvande i annat län, än det klaganden tillhör, må besvären, om klaganden hellre så vill, inom ofvan stadgade tid ingifvas hos Konungens Befallningshafvande i sistnämnda län, hvilken det åligger att skyndsamt öfversända dem till den Konungens Befallningshafvande, som meddelat beslutet, för att vidare i föreskrifven ordning behandlas.

2. I andra fattigvårdsärenden, med undantag af mål, som i 50 § omförmälas, skall för klagan öfver Konungens Befallningshafvandes beslut iakttagas hvad kommunallagarna rörande kommunalangelägenheter bestämma, där icke för vissa frågor annan ordning uttryckligen stadgad är.

3. Har mål, som rör viss persons hemorts rätt och fattigvårdssamhälles däraf beroende anspråk på godtgörelse för hans fattigvård, förevarit hos Konungens Befallningshafvande i särskilda län, och anföras besvär öfver det i hufvudsaken sist meddelade utslag, då må ock i sammanhang därmed klagan föras öfver annat dessförinnan i målet gifvet beslut och sådant beslut ej utgöra hinder för sakens pröfning i dess helhet.

4. Beslut om åtgärd, som i 46 § 4 mom. sägs, skall genast befordras till verkställighet utan afbidan af besvärstidens utgång eller anförda besvärs pröfning. Kongl. Kung. d. 11 Febr. 1881.

49 §. Öfver Kammarrättens beslut i fattigvårdsärenden må ej klagan föras. Lag d. 18 Maj 1894, som trädt i kraft den 1 Januari 1895.

50 §. Den, som vill söka ändring i Konungens Befallningshafvandes utslag i mål rörande sådan förseelse, som i 35 § 4 mom. nämnd är, vare skyldig att inom åttonde dagen efter det han af utslaget jämte därå tecknad besvärshänvisning erhållit del, den oräknad då delgifvandet skedde, sina till Konungen ställda underdåniga besvär ingifva hos Konungens Befallningshafvande; och förfares vidare med besvären såsom i lagen angående lösdrifvares behandling sägs i fråga om besvär emot utslag, hvarigenom lösdrifvare blifvit till tvångsarbete dömd. Kongl. Förordn. d. 12 Juni 1885.

VIII. Öfvergående stadgande.

51 § Denna förordning skall tjäna till efterrättelse från och med den 1 November 1871; dock kommer hvad angående hemortsrätt stadgats icke att tillämpas i fråga om behof af fattigvård, som dessförinnan blifvit anmältd, utan bör i afseende därå iakttagas hvad hittills varit föreskrifvet; och skola de mål, som före sagda tid blifvit af fattigvårdsstyrelse eller ämbetsmyndighet afgjorda, i händelse af ändringssökande fullföljas i hittills stadgade ordning.

Det alle etc.